

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM

(25 Eylül 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

DEİK'e Gece Operasyonu ve Tehlike Çanları

"Tehlike çanları çalıyor" deyimini kötü bir durumun ortaya çıkacağına belli olmaya başladığı durumlarda kullanılır. Ne yazık ki, ekonomi ve piyasalarda yaşanan gelişmeler tam da bu deyimini doğrular nitelikte. Özellikle bir gece yarısı operasyonu TOBB'un bünyesindeyken, son Torba Yasa'yla kamulaştırılan ve mal varlığı yeni Kurul'a devredilen Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun (DEİK) başına gelenler çok çarpıcı. Çünkü DEİK öyle sıradan bir Kurul değil.

İlişki anlamında Türk özel sektörünün dış ekonomik bağlantılarını yürütme görevini üstlenmiş, 750 üye şirketi, 42 kurucu kuruluşu, 115 İş Konseyi, 148 Ticaret ve/veya Sanayi Oda ve Borsa Oda Temsilciliği, 3 Yurtdışı Temsilciliği bulunan bir yapı.

Reorganizasyon gibi sunup, bu yapıyı kamulaştırıp, TOBB, TÜSİAD, TİM, MÜSİAD gibi kuruluşların ve odalar ile ihracatçı birliklerinin yıllık gelirlerinin bir bölümünün, yönetmelikle yeni DEİK'e aktararak "mali yükümlülükler" getirilmesi, olayın bir başka ciddi boyutunu gözler önüne seriyor.

Ayrıca bu öyle bir boyut ki, söz konusu işlem artık sadece bir "yönetmelikle" yapılıyor ve yönetmelik adeta "kanun hükmünde"ymiş gibi uygulanıyor.

Anayasa: Temel Yasa

Nesnel bir bakış açısına sahip tüm gerçek hukukçular hem fikirdir ki, bu durum açık bir şekilde Anayasa'ya aykırıdır. Çünkü kanunda bir düzenleme yoksa yönetmelikle kimsenin mal varlığına el konulamaz.

Ne yazık ki, bugüne dek olağan demokrasilerde çok fazla kullanılmayan "kanun hükmünde kararname" ile işleri yürütmeye götürerek alışan bir siyasi anlayışın şimdi seviye atladığı "tehlikeli bir eşige" geldiği anlaşılıyor. Yoksa, 1 Ocak 1987'de faaliyete geçmiş bir kurumun, bugün kamu elinde yeni bir yapıya dönüştürülmesi, bir başka ifadeyle, Ekonomi Bakanlığı'nın öncülüğünde farklı bir vesayet makamı haline gelmesi başka şekilde açıklanamaz

Evet, vesayetlerden muzdarip ülkemize ne yazık ki, yeni bir vesayetçi kurul geldi. Bu vesayetçi kurulun "kanun hükmündeki yönetmelik" ayağı yüksünmeden tüm kesimlerce temelden sorgulanmalı. "Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu ve İş Konseyleri Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" iyi okunmalı. Yönetmelik, Torba Yasa'nın yürürlüğe girmesinden sadece sekiz gün sonra 20 Eylül tarihinde Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre, eski DEİK'in taşınır ve taşınmaz mal varlıklarının, demirbaşları dahil tüm aktif ve pasifleri yeni DEİK'e devredildi.

Oysa altını kalın bir çizgiyle çiziyorum. Yönetmelikle bunun yapılması mümkün değil. Eğer bunu yapmaya kalkarsanız bunun adı "kanun hükmünde yönetmelik" olur. Anayasamızın 46. maddesi ise bu durumu kabul etmez. Kanunla öngörülmediği sürece bu şekilde bir kamulaştırma yapılamaz. Aynı şekilde DEİK'in bütçesi de

sadece bir yönetmelikle düzenlenemez.

Bütçe emrivakisi

Anayasamızın 73. maddesi aynen şöyle der: “Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir.”

Yani yönetmelik ile mali yükümlülük getirilemez. Durum bu kadar net.

Özetle, gelinen aşama belki de tehlike çanlarının çok ötesindei. Artık bu tehlike, “çan” değil, vurulduğunda uzun süre ses veren “gonk”a dönüşmüş durumda. Dileđimiz ise, bu gonk’un ardından olası artçı depremler için hepimizin uyanık kalması.

Hemşire ve doktor çalıştırmada U dönüşü

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliđi Yasası yürürlüğe girdiğinde, az çalışanı olan işyerlerinde iş güvenliği uzmanı, hemşire ve doktor çalıştırılması zorunluluğu çok büyük tepki çekmişti. Son Torba Yasa’yla yapılan düzenlemeye göre, artık sadece mali müşavirler değil, 10’dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri, hemşire ve doktor çalıştırma zorunluluğundan kurtuldu.

Bu haktan yararlanmak için, 10’dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından ilan edilen eğitimlerin tamamlaması gerekiyor. Aynı şekilde İşyeri Hekimi ve İş Güvenliđi Uzmanı tarafından verilecek hizmetlerin de alınması gerekiyor. Düzenlemeye göre bu işverenler, işe giriş, periyodik muayeneler ve tetkikleri yapmayacak. Ayrıca, 10’dan az çalışanı bulunup bulunmadığını tespit edilirken, çırak ve stajyerler de çalışanı sayısına dahil olmayacak.

Diğer hükümler ne?

Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacakların, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılmayacağı ise hükme bağlandı. İşçiler için iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak alınması gereken sağlık raporlarının işyeri hekimlerinden alınması zorunlu. Buna karşılık 10’dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için, çalışınların sağlık raporları kamu hizmet sunucularından veya aile hekimlerinden de alınabilecek.

İşverenlerin çalışınları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve on ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ise diğer sağlık personeli görevlendirmesi gerekecek.

SORU-CEVAP

SGK BORÇLARI SİLİNİYOR MU?

Kapatmış olduğum şirketin SGK borcu var. Torba Yasa'da borçların silindiğini duydum. Bu doğru mu? Ferdi Güzel

Yasaya göre anaparası 100 liranın altındaki SGK borçları tamamen silinecek. Bu tutarın üzerinde olan borçlar ise silinmeyip, istenirse taksitlerle ödenebilecek. Ayrıca, 30 Nisan 2014 öncesine ait SGK prim ve diğer borçların gecikme zammı ve gecikme cezaları ortadan kalkarken, borç asılları enflasyon oranında güncellenerek iki ayda bir olmak şartıyla 18 taksite kadar ödenebilecek.